

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Інститут _____ Економіко-гуманітарний _____
/назва навчально-наукового інституту/
 Факультет _____ Економіки та управління _____
/назва /
 Кафедра _____ Фінанси, банківська справа та страхування _____
/назва /

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
 Перший проректор ЗНТУ
 В.Г. Прушківський
 «___» _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ ППН4 Ринок фінансових послуг _____
/код і назва навчальної дисципліни/
 _____ Магістр _____
/ступінь вищої освіти/
 галузь знань _____ 07 «Управління та адміністрування» _____
/шифр і назва/
 спеціальність _____ 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» _____
/шифр і назва/
 вид дисципліни _____ Нормативна _____
(обов'язкова/за вибором)

Робоча програма з навчальної дисципліни «Ринок фінансових послуг» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем магістр за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – ЗНТУ. - 2017. - 34 с.

Розробники: Пахомова І.Г., доцент кафедри фінанси, банківська справа та страхування, к.е.н., доцент
/вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання/

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри
Фінанси, банківська справа та страхування
/назва/

Протокол № 10 від «20» травня 2017 року

Завідувач кафедри _____ Шарова С.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«20» травня 2017 року

Погоджено:
Завідувач кафедри «Облік та оподаткування» _____ Левченко Н.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«» _____ 2017 року

Робоча програма розглянута та схвалена НМК Факультету Економіки та управління
/ назва/

Протокол № 10 від « 29» травня 2017 року

Голова НМК _____ Корольков В.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів -2	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u>	за вибором	
	Спеціальність: <u>Фінанси, банківська справа та страхування</u>		
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ - _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		28 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		78 год.	112 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	контр. робота
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 35% до 65%%

для заочної форми навчання – 7% до 93%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета вивчення навчальної дисципліни: є засвоєння знань з теоретичних та практичних аспектів управління фінансами за допомогою фінансових посередників та аналізу фінансових послуг.

2.2. Завдання навчальної дисципліни:

- вивчення потреб споживача та можливостей їх задоволення на ринку фінансових послуг різними фінансовими інститутами;
- вивчення основних напрямків державної політики в галузі регулювання фінансових відносин, які виникають на ринку фінансових послуг;
- формування практичних основ розвитку та функціонування ринку фінансових послуг як підсистеми фінансових відносин;
- набуття вмінь порівняльного аналізу в галузі фінансових послуг та визначення конкурентних переваг від окремих видів послуг;
- формування навичок самостійної роботи з законодавчими матеріалами, додатковою літературою;
- формування вміння студентів свідомо оцінювати конкретні ситуації, прагнення до набуття та збагачення знань.

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання**:

1. Демонструвати знання про основні ознаки фінансових послуг.
2. Демонструвати знання про класифікацію фінансових інститутів, що надають фінансові послуги.
3. Демонструвати знання про інституційну структуру ринку фінансових послуг.
4. Демонструвати знання про сегментарну структуру ринку фінансових послуг.
5. Демонструвати знання про фінансові послуги на грошовому ринку.
6. Демонструвати знання про фінансові послуги на валютному ринку.
7. Демонструвати знання про фінансові послуги на ринку позик.
8. Демонструвати знання про фінансові послуги на фондовому ринку та особливості розвитку.
9. Демонструвати знання про інфраструктуру ринку фінансових послуг.
10. Демонструвати знання про державне регулювання та саморегулювання ринку фінансових послуг.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів **компетентностей**:

- загальних:

1. Здатність навчатися, сприймати набуті знання в предметній області та інтегрувати їх із уже наявними.
2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу: дослідження тенденцій фінансового ринку та формування пропозицій щодо адаптації

підприємства, банку, страхової компанії пристосовуватись до нових умов та ситуацій.

3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях: розробка і застосування нових фінансових, банківських та страхових інструментів.

4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності: сутність, структура, функції, принципи організації фінансів та їх використання в організації фінансів підприємства, банку, страхової компанії.

5. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми: розробка заходів з покращення фінансового стану підприємства, підвищення ефективності роботи банку, страхової компанії, організації діяльності фінансових установ.

6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт: вміння розраховувати фінансову ефективність техніко-економічних заходів, дотримуватись стандартних вимог до оформлення результатів роботи.

фахових:

Фахові компетентності, яких набуватимуть здобувачі в процесі вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий ринок»

Компетенції згідно освітньої програми	Складові компетентності
Здатність до формування системи теоретичних знань та практичних навичок щодо кількісної оцінки економічних процесів у сфері фінансів і банківської справи у нерозривному зв'язку з їх якісними характеристиками та використання цих знань в практичних дослідженнях.	Здатність застосовувати знання про сучасні досягнення в галузі фінансів, теорії й практики банківської справи, страховому бізнесі.
	Здатність виконувати навички роботи з комп'ютером та знання і уміння в галузі сучасних інформаційних технологій для рішення практичних задач.
	Здатність застосовувати знання законодавства та нормативних актів у фінансах, банківських послугах, страхуванні.
	Володіння основами фінансового програмування і прогнозування.
	Здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі теорії й практики управління фінансами, банківської діяльності, соціального страхування.
	Базові знання основних методів аналізу даних, оцінювання залежностей та формування прогнозів розвитку подій.
	Володіння операціями банку у сфері кредитування та іншими операціями і методами контролю за дотриманням їх умов.
	Базові знання про зміст основних механізмів антикризового фінансового управління підприємством при загрозі банкрутства.
	Розуміння принципів, методів і форм управління формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів та оптимізації руху грошових коштів.
	Оволодіння навичками ідентифікації суб'єктів фінансових відносин у сфері кредитування, страхування, фінансового планування.

Структура складових предметно-спеціальних (фахових) компетентностей з навчальної дисципліни

Складові компетенції, які формуються в рамках теми	Знання	Уміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1		3	4	5
Тема 1. Ринок фінансових послуг та його роль в економіці				
Здатність формувати рівняння балансу руху фондів, фінансових потоків в економіці.	Розуміти рівняння балансу руху фондів, рух фінансових потоків в економіці в процесі переливу вільних фінансових фондів (заощаджень) в інвестиції.	Вміти виділяти фактори та показники, які достатньо характеризують ФР як економічний простір, на якому формуються відносини купівлі-продажу фінансових фондів.	Приймати участь в обговоренні питань, які пов'язані з фінансовими ринками Зрозуміле донесення власних висновків, знань та пояснень до аудиторії.	Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності. Індивідуальна відповідальність за результати виконаних завдань у навчанні.
Тема 2. Суб'єкти ринку фінансових послуг				
Здатність орієнтуватися в міжнародних стандарти регулювання фінансового ринку.	Розуміти правові норми регулювання фінансового ринку і розвитку його інфраструктури.	Вміти виділяти аспекти прав та обов'язків інвесторів та емітентів в стратегії розвитку фінансового ринку.	Приймати участь в обговоренні питань, які пов'язані з пруденційним регулюванням фінансового ринку.	Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності законодавчого регулювання фінансового ринку в країнах з розвинутою ринковою економікою.
Тема 3. Поняття та класифікація фінансового посередництва				
Здатність оцінювання значення фінансового посередництва: деномінація заощаджень, приймання ризику неповнення виданої позички та виплати процентів, інформаційне забезпечення, консолідація ризиків та ефект росту масштабів.	Розуміти активи, пасиви, процентну маржу фінансових посередників, аспекти управління ними.	Вміти оцінити значення та вплив організаторів торгівлі цінними паперами, інформаційно-аналітичних інститутів, саморегулювальних організацій та органів контролю, нагляду для функціонування.	Приймати участь в обговоренні питань, які пов'язані з Національною депозитарною системою, фінансовими інститутами як посередниками між суб'єктами фінансового ринку, системою інфраструктури ФР	Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності технології торгівлі цінними паперами в біржових, позабіржових фондових торговельних системах.
Тема 4. Інституціональна структура ринку фінансових послуг				
Здатність практичного	Розуміти концепцію	Вміти виділяти фактори	Приймати участь в	Здатність до подальшого

застосування концепції вартості грошей у часі	майбутньої та поточної вартості фінансових інструментів.	майбутньої та поточної вартості відсотку за кредит, фін.інструментів.	обговоренні питань, які пов'язані з процентними ставками та їх структурою.	навчання з високим рівнем автономності процентних ставок у розрізі теорії еф ринку.
1		3	4	5
Тема 5. Сегментарна структура ринку фінансових послуг				
Здатність застосування теорії ефективності фінансового ринку та структури процентних ставок (неупередженого очікування, переваги ліквідності, сегментації ринку).	Розуміти напрями розвитку теорій ризику, вибір ефективного портфеля, що забезпечує отримання очікуваного доходу.	Вміти застосовувати модель оцінки капітальних активів (МОКА), виокремити з обігу цінного папера без ризику	Приймати участь в обговоренні питань, які пов'язані з ціноутворенням на фінансово му ринку, структурою процентних ставок ФР.	Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності модель арбітраж ного ціноутворення, сучасну критику теорії ефективності фінансового ринку Є. Фама.
Тема 6. Фінансові послуги на грошовому ринку				
Здатність прогнозувати рух довгострокових фінансових фондів з застосуванням фундаментального та технічного аналізу ринку цінних паперів.	Розуміти особливості розвитку фондового ринку для процесу нагромадження капіталу.	Вміти виділяти показники, які достатньо характеризують фінансовий інструмент ринку капіталів.	Приймати участь в обговоренні питань, які пов'язані з значенням розвитку фондового ринку для процесу нагромадження капіталу.	Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності функції фінансового ринку, які постійно і кардинально змінюються.
Тема 7. Фінансові послуги на валютному ринку				
Здатність оцінювання ефективності, проблем та перспектив основних сегментів фінансового ринку.	Розуміти основні сегменти, характеристики, ефективність, проблеми, перспективи фінансових ринків.	Вміти виділяти показники, які достатньо характеризують складові фінансового ринку, їх взаємозв'язок і взаємообумовленість.	Приймати участь в обговоренні питань, які пов'язані з забезпеченням руху ліквідних фінансових потоків.	Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності світових фінансових ринків, які об'єктивно впливають на національні фінансові ринки.
Тема 8. Фінансові послуги на ринку позик (кредитному)				
Здатність оцінювання ефективності взаємодії і взаємозв'язку кредитно-грошової та фінансової політики через грошовий ринок і ринок банківських позичок.	Розуміти особливості взаємодії і взаємозв'язку кредитно-грошової та фінансової політики.	Вміти виділяти показники, які достатньо характеризують механізм взаємодії і взаємозв'язку кредитно-грошової та фінансової політики.	Приймати участь в обговоренні питань, які пов'язані з грошовим ринком і ринком банківських позичок як складових фінансового ринку, їх взаємозв'язком і	Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності управління грошовим обігом, регулювання портфеля цінних паперів емісійного банку, управління

			взаємообумовленістю.	державним боргом як мета.
Тема 9. Фінансові послуги на фондовому ринку				
Здатність оцінювання ризиків операцій на фінансових ринках з метою їх хеджування.	Розуміти особливості ризику потенційних збитків від зміни обмінних курсів.	Вміти виділяти показники, які достатньо характеризують взаємовідносини між учасниками.	Приймати участь в обговоренні питань, які пов'язані з валютним арбітражем.	Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності взаємовідносини між учасниками.
1		3	4	5
Тема 10. Фінансові послуги з перейняття ризику				
Здатність застосування міжнародних, зарубіжних та вітчизняних біржових індексів в системі аналізу та оцінки фондових ринків.	Розуміти біржові індекси, їх значення, індекси зарубіжних та міжнародних фондових ринків.	Вміти виділяти індекси, які достовірно характеризують позицію країни на фінансовому ринку.	Приймати участь в обговоренні питань, які пов'язані з організацією торгівлі цінними паперами, розвитком позабіржової торгівлі	Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності індексів сегменту деривативів
Тема 11. Інфраструктура ринку фінансових послуг				
Здатність застосування фундаментального та технічного інвестиційного аналізу на фондовому ринку для фінансової оцінки цінних паперів	Розуміти зміст і основні цілі фундаментального інвестиційного аналізу на фондовому ринку.	Вміти виділяти показники для порівняльної оцінки акцій і облігацій.	Приймати участь в обговоренні питань, які пов'язані з фундаментальним та технічним інвестиційним аналізом на фондовому ринку.	Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності фінансової оцінки цінних паперів та фондових індексів в системі аналізу та оцінки ринку ЦП.
Тема 11. Державне регулювання та саморегулювання ринку фінансових послуг				
Здатність обґрунтовувати та розробляти плани фінансової діяльності учасників ринку фінансових послуг	Знання фінансової політики щодо антикризового управління, які підлягають розкриттю	Уміння розробляти рекомендації щодо управління фінансовими ресурсами споживачів та офферентів фінансових послуг.	Аналізувати чинне законодавство у сфері фінансової, банківської та страхової діяльності, захищати інтереси та права суб'єкта господарювання	Здатність демонструвати розуміння основних екологічних засад, охорони праці та безпеки життєдіяльності та їх застосування

2.3. Перелік попередніх та супутніх і наступних навчальних дисциплін

№ п/п	Попередні навчальні дисципліни	Супутні і наступні навчальні дисципліни
1.	Фінанси	Інвестування
2	Статистика	Ринок фінансових послуг
3	Гроші і кредит	Фінансовий менеджмент
4	Теорія ймовірності	Банківський менеджмент
5	Банківська система	Інвестиційний аналіз
6	Страховання	Фінансовий аналіз

3. Анотація навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Світове і внутрішнє фінансове середовище, фінансовий ринок країни і його основні складові елементи.

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці.
Література: [1 (п.1.1,1.2), с. 9-21; 1 (п.1.3,1.4), с.21-36].

Зміст теми: Фінансовий ринок як економічний простір, на якому формуються відносини купівлі-продажу фінансових фондів. Місце фінансового ринку у фінансовій системі. Структура фінансового ринку: фондовий ринок, грошовий ринок, ринок банківських позичок.

Суб'єкти відносин — учасники фінансового ринку: держава, емітенти, інвестори, фінансові посередники. Фінансові інструменти ринку - цінні папери, їх економічна та правова природа. Цінний папір - фінансова вимога. Цінний папір - носій майнових та інших прав інвестора. Процес сек'юритизації, його значення для фінансового ринку. Впровадження комп'ютеризованих рахунків дебіторів і кредиторів ринку. Електронні цінні папери.

Рівняння балансу руху фондів в економіці. Рух фінансових потоків в економіці. Звіт про рух фінансових фондів та їх використання. Матриця фінансових фондів. Заощадження та інвестиції. Постачальники заощаджень, використання заощаджень, інвестори.

Функції фінансового ринку. Забезпечення руху фінансових потоків, переливу вільних фінансових фондів (заощаджень) в інвестиції. Внутрішньогалузевий, міжгалузевий та міжнародний рух фінансових потоків. Інтернаціоналізація та глобалізація фінансових ринків. Вплив мережі INTERNET на процеси інтернаціоналізації та глобалізації. Єдина валюта в Європейському Союзі, її вплив на світовий фінансовий ринок. Формування нагромадження капіталу. Особливості нагромадження капіталу в плановій та ринковій економіках, порівняльний аналіз, переваги та недоліки. Роль фінансового ринку в економіці.

Державне регулювання фінансового ринку, його причини, головні принципи, законодавчі основи.

Тема 2. Законодавче регулювання фінансового ринку. Література: [1 (п.2.1), с. 45-58; 1 (п.2.4), с.62-67].

Зміст теми: Розвиток законодавчого регулювання фінансового ринку в країнах з розвинутою ринковою економікою (на прикладі США та Великобританії). Міжнародні стандарти регулювання фінансового ринку. Рекомендації Групи 30 щодо введення єдиних міжнародних стандартів фінансових ринків. Міжнародне співробітництво з регулювання фінансових ринків. Резолюції Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO). Регулювання фондового ринку в країнах — учасниках Європейського Союзу.

Міжнародні норми банківського регулювання та нагляду. Директиви Базельського комітету з банківського нагляду. Директиви Ради ЄС з регулювання банківської діяльності та нагляду.

Основи правового регулювання фінансового ринку в Україні. Правові норми регулювання фінансового ринку і розвитку його інфраструктури.

Правове регулювання фондового ринку в Україні. Стратегія розвитку фондового ринку. Правові норми захисту майнових прав інвесторів. Права та обов'язки інституційних інвесторів. Забезпечення відкритості, прозорості інформації про емітента. Захист прав емітента.

Правові основи розвитку грошового ринку і ринку банківських позичок в Україні. Особливості формування нормативної бази грошового ринку та ринку банківських позичок. Правові норми захисту майнових прав інвестора на грошовому ринку.

Захист майнових прав вкладників та акціонерів комерційних банків. Пруденційне банківське регулювання.

Тема 3. *Поняття та класифікація фінансового посередництва.*
Література: [1 (п.3.1), с. 78-83; 1 (п.3.3), с.91-105].

Зміст теми: Поняття інфраструктури фінансового ринку, її склад. Значення інфраструктури для розвитку фінансового ринку. Система інфраструктури фінансового ринку в Україні. Професійна діяльність на ринку цінних паперів.

Технологія торгівлі цінними паперами. Техніка проведення аукціонів. Види аукціонів. Біржовий та позабіржовий обіг цінних паперів.

Фінансові інститути як посередники між суб'єктами фінансового ринку. Значення фінансового посередництва: деномінація заощаджень, приймання ризику неповернення виданої позички та виплати процентів, інформаційне забезпечення, консолідація ризиків та ефект росту масштабів угод.

Роль комерційних банків як посередників. Депозитні небанківські інститути. Кредитні спілки. Ощадні інститути. Страхові компанії. Інвестиційні компанії та фонди. Пенсійні фонди, перспективи їх розвитку в Україні. Брокери та дилери по цінних паперах. Фонди грошового ринку. Фінансові компанії. Активи та пасиви фінансових посередників, їх управління. Нетто — процентна маржа. Чисті активи.

Організатори торгівлі цінними паперами: фондові біржі, позабіржові фондові торговельні системи.

Національна депозитарна система в Україні, сфера її діяльності та учасники. Два рівні депозитарної системи. НБУ — депозитарій та фінансовий агент з обслуговування обігу державних цінних паперів. Депозитарний договір. Облік цінних паперів. Електронний облік цінних паперів. Ліцензії на право здійснення кожного виду депозитарної діяльності. Зберігачі цінних паперів. Номінальні утримувачі. Реєстри та реєстратори власників іменних цінних паперів.

Кліринг. Кліринговий депозитарій, розрахунковий банк.

Інформаційно-аналітичні інститути, їх значення для функціонування фінансового ринку. Фондові індекси та рейтинги.

Саморегулівні організації. Розвиток саморегулівних організацій у країнах з розвинутою ринковою економікою, їх функції та значення для розвитку ринку цінних паперів. Саморегулівні організації в Україні.

Органи контролю та нагляду на фінансовому ринку. Контрольні функції Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Національного банку України, Міністерства фінансів України.

Тема 4. Процентні ставки та їх структура. Література: [1 (п.4.1), с.134-140; 1 (п.4.3,4.4), с.163-184].

Зміст теми: Відсоток за кредит.

Майбутня та поточна вартість фінансових інструментів.

Практичне застосування концепції вартості грошей у часі.

Тема 5. Ризик та ціна капіталу. Література: [1 (п.5.1), с. 185-195; 1 (п.5.4), с.211-215].

Зміст теми: Ціноутворення на фінансовому ринку. Ціна кредиту — процент. Структура процентних ставок фінансового ринку. Дохід і ризик цінного папера. Теорії структури процентних ставок (неупередженого очікування, переваги ліквідності, сегментації ринку).

Розвиток теорій ризику. Причини появи та розвитку теорій ризику. Теорія Г. Марковіца (Нобелівська премія з економіки 1990 р.) — вибір раціонального (ефективного) портфеля, що забезпечує отримання очікуваного доходу за мінімального ризику. Виокремлення з обігу цінного папера без ризику.

Теорія В. Шарпа (Нобелівська премія з економіки 1990 р.). Поділ ризику на систематичний і несистематичний. Ефективний портфель — ринковий. Модель оцінки капітальних активів (МОКА) та її фінансове значення. Можливості застосування МОКА в Україні.

Модель арбітражного ціноутворення.

Теорія ефективності фінансового ринку Є. Фама. Сучасна критика теорії.

Тема 6. Фондовий ринок. Література: [1 (п.6.1), с. 217-221; 1 (п.6.3), с.234-240].

Зміст теми: Фондовий ринок як частина фінансового ринку. Значення розвитку фондового ринку для процесу нагромадження капіталу. Особливість фондового ринку, його суб'єкти. Функції фондового ринку. Рух довгострокових фінансових фондів. Особливості розвитку фондового ринку в Україні.

Інструменти фондового ринку: облігації та акції як класичні інструменти ринку капіталів, розвиток похідних цінних паперів.

Ринок облігацій. Облігація — борговий цінний папір. Класифікація облігацій. Ринок державних облігацій. Казначейські ноти та бони. Муніципальні облігації та їх особливості. Облігації корпорації. Емісія, реєстрація та розміщення облігацій.

Дохідність облігації: поточна, до часу погашення, повна реалізована. Показник чутливості ціни облігації щодо зміни ринкового доходу (рівняння Макоулі). Рейтинг облігацій.

Ринок акцій. Акція як частка у статутному фонді акціонерного товариства. Класифікація акцій. Емісія, реєстрація та розміщення акцій. Способи розміщення. Виплата дивідендів. Спліт, консолідації, райти, скріпи.

Поточна дохідність акції.

Курс (ціна) акції. Ціна акції з рівномірним ростом дивіденду (модель Гордона). Ціна акції з нерівномірним ростом дивіденду. Оцінка дивідендного доходу.

Фундаментальний аналіз ринку цінних паперів, його методи та значення для вивчення ринку і прийняття стратегічних рішень.

Технічний аналіз ринку цінних паперів. Методи аналізу. Побудова лінійних та стовпчикових графіків. Японські свічки як різновид стовпчикових графіків. Осцилятори. Значення технічного аналізу для прийняття рішень з купівлі-продажу цінних паперів.

Змістовий модуль 2. Особливості функціонування фінансових ринків.

Тема 7. Ринок похідних цінних паперів. Література: [1 (п.8.1), с. 277-283; 1 (п.8.3), с.286-311].

Зміст теми: Причини появи та розвитку ринку похідних цінних паперів. Хеджування. Види фінансових похідних цінних паперів, їх особливості.

Форвардні контракти та їх особливості. Поняття відкритої позиції, довгої та короткої позиції.

Ф'ючерсні контракти, їх значення, види: короткостроковий процентний ф'ючерс, довгостроковий процентний ф'ючерс, ф'ючерсні контракти на казначейський вексель та індекс. Ф'ючерсні біржі. Роль розрахункової палати біржі. Маржовий рахунок, початкова та варіаційна маржа. Ф'ючерсна ціна. Базис.

Опціони та їх особливості. Нерівномірний розподіл ризику між продавцем і покупцем опціону. Американський та західноєвропейський види опціонів. Опціон на купівлю фінансового активу, на продаж фінансового

активу. Ціна опціона — премія. Нижня межа премії — внутрішня вартість опціона, верхня — часова (зовнішня) вартість. Модель Блека-Сколеса для опціона на продаж. Опціони на акції, облігації, індекси, ф'ючерсні контракти, валюту.

Контракти своп. Процентні свопи. Валютні свопи. Банківський ринок своп, його особливості.

Варанти, права власників. Частки в пулах та взаємних фондах.

Створення ринку «синтетичних» цінних паперів. Фінансовий інжиніринг. Створення нових фінансових інструментів (продуктів). Комбінація опціонів. Стелажна угода. Стренг. Стреп. Стріп. Спред.

Глобальні інвестиційні сертифікати та американські депозитарні розписки, цінні папери українських емітентів на світових фондових ринках.

Тема 8. *Грошовий ринок і ринок банківських позичок.* Література: [1 (п.5.1), с. 185-203; 1 (п.5.4), с.211-215].

Зміст теми: Грошовий ринок і ринок банківських позичок як складові фінансового ринку, їх взаємозв'язок і взаємообумовленість. Особливість грошового ринку як ринку високоліквідних фінансових активів, короткострокових цінних паперів.

Особливість ринку банківських позичок як ринку короткострокових і середньострокових позичок для фінансування оборотного (працюючого) капіталу.

Суб'єкти грошового ринку та ринку банківських позичок: держава (міністерство фінансів та центральний банк), комерційні банки та депозитарні небанківські інститути, господарські одиниці всіх форм власності, фінансові посередники — дилери по державних цінних паперах, дисконтні дома (Великобританія).

Функції грошового ринку. Забезпечення руху короткострокових ліквідних фінансових потоків, купівлі-продажу грошей як засобів платежу. Забезпечення касового виконання державного бюджету.

Інструменти грошового ринку. Вексель — дисконтний фінансовий інструмент. Казначейські векселі, їх особливості та значення для грошового ринку. Дохідність казначейського векселя. Аукціони казначейських векселів. Федеральні фонди. Угоди про продаж з обов'язковим викупом цінних паперів (репо). Сертифікати депозитів, що вільно обертаються. Комерційні цінні папери — прості векселі. Причини зростання обігу сертифікатів депозитів і комерційних векселів. Банківські акцепти, їх зв'язок зі світовою торгівлею.

Функції ринку банківських позичок: кредитування оборотних фондів (працюючого капіталу).

Операції центральних банків на відкритому ринку. Роль казначейських векселів та інших видів короткострокових урядових цінних паперів. Управління грошовим обігом як мета операцій на відкритому ринку, поставлена перед центральним банком. Регулювання портфеля цінних паперів емісійного банку. Управління державним боргом як мета операцій на відкритому ринку, поставлена перед Міністерством фінансів. Взаємодія і взаємозв'язок кредитно-

грошової та фінансової політики, значення її для грошового ринку. Види операцій на відкритому ринку.

Тема 9. Валютний ринок. Література: [1 (п.6.1), с. 217-221; 1 (п.2.3), с.234-240].

Зміст теми: Поняття валюти, курс валюти, котирування іноземної валюти. Класифікації валютних ринків за різноманітними чинниками. Взаємовідносини між учасниками валютного сегменту фінансового ринку. Конверсійні операції на валютному ринку. Ринок операцій СПОТ. Операції на форвардному ринку. Валютні ф'ючерси. Валютні опціони. Операції СВОП. Валютний арбітраж. Ризик потенційних збитків від зміни обмінних курсів. Конверсійні операції.

Тема 10. Фондова біржа та біржові операції. Література: [1 (п.11.1), с. 398-408; 1 (п.11.4), с.428-436].

Зміст теми: Основи організації та роботи біржі. Біржовий статут і правила біржі. Біржовий комітет, члени біржі. Котирувальна комісія. Лістинг, основні вимоги та умови на біржі. Включення до курсового бюлетеня та реєстрація.

Брокери, дилери, спеціалісти на фондовій біржі.

Види біржових наказів та угод. Повні й неповні лоти. Накази на купівлю і продаж. Накази на день, тиждень, місяць, відкриті накази. Накази «стоп», накази «на вибір брокера», лімітні накази.

«Короткі накази» — продаж акцій без покриття. Види коротких продажів. Купівлі з використанням маржі. Виконання наказів. Встановлення цін. Кліринг. Клірингові банки. Біржовий бюлетень, його значення для організації торгівлі.

Біржові індекси, їх значення. Індекси зарубіжних фондових ринків: Dow Jones, Standard and Poors, DAX. Міжнародні індекси. Індекси Міжнародної фінансової корпорації (IFC): IFC Frontier, IFC Global, IFC Investable. Включення України до індексу IFC Frontier на базі індексу ПФТС. Фондові індекси України: Комекс-брок, Wood-15, ProU-50, Індекс ПФТС.

Позабіржова торгівля. Національна асоціація дилерів з цінних паперів у США як регулятор торгівлі на позабіржовому ринку. Автоматичні котирування Національної асоціації дилерів з цінних паперів у США NASDAQ, її правила, норми ділової поведінки.

Розвиток позабіржової торгівлі в Україні. Позабіржова фондова торговельна система (ПФТС). Організація торгівлі цінними паперами. Лістинг, кліринг ПФТС.

Тема 11. Фундаментальний і технічний аналіз. Література: [3 (п.9.1), с. 141-167; 4 (п.8), с.60-82].

Зміст теми: Зміст і основні цілі фундаментального інвестиційного аналізу на фондовому ринку. Суть рейтингової оцінки акцій і облігацій. Показники оцінки акцій і облігацій. Фінансова оцінка цінних паперів. Методи

порівняльної оцінки акцій. Зміст технічного інвестиційного аналізу на фондовому ринку. Фондові індекси в системі аналізу та оцінки ринку ЦП.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Світове і внутрішнє фінансове середовище, фінансовий ринок країни і його основні складові елементи												
Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	5	1	1	-	-	4	5,2	0,4	-	-	-	4,8
Тема 2. Законодавче регулювання фінансового ринку.	15	4	2	-	-	9	14,2	0,7	0,4	-	-	13,1
Тема 3. Поняття та класифікація фінансового посередництва.	14	3	2	-	-	9	13,0	0,7	0,2	-	-	12,1
Тема 4. Процентні ставки та їх структура.	13	3	1	-	-	9	13,8	0,6	0,2	-	-	13
Тема 5 Ризик та ціна капіталу.	13	3	1	-	-	9	13,8	0,6	0,2	-	-	13
Разом за змістовим модулем 1	60	14	7	-	-	39	60	3	1	-	-	56
Змістовий модуль 2. Особливості функціонування фінансових ринків												
Тема 1. Ринок похідних цінних паперів.	14	3	2	-	-	9	12,8	0,6	0,2	-	-	12

Тема 2. Грошовий ринок і ринок банківських позичок	14	3	1	-	-	10	13,8	0,6	0,2	-	-	13
Тема 3. Валютний ринок	13	3	2	-	-	8	11,8	0,6	0,2	-	-	11
Тема 4. Фондова біржа та біржові операції	12	2	1	-	-	9	10,8	0,6	0,2	-	-	10
Тема 5. Фундаментальний і технічний аналіз	7	3	1	-	-	3	10,8	0,6	0,2	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	60	14	7	-	-	39	60	3	1		-	56
Усього годин	120	28	14	10	-	78	120	6	2	-	-	112

4.1. Теми семінарських занять

Не передбачені навчальним планом.

4.2. Теми практичних занять

Практичні заняття є одним з аудиторних видів робіт, спрямованих, насамперед, на розвиток навичок самостійної роботи при вивченні дисципліни «Фінансова статистика» з метою поглиблення і розширення знань в області використання статистичних методів і засобів аналізу в практичних ситуаціях у сфері банківської діяльності, фінансів підприємств, страхуванні тощо.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці Аналіз фінансового ринку як економічного простору, на якому формуються відносини купівлі-продажу фінансових фондів.	1	-
2	Законодавче регулювання фінансового ринку. Міжнародні стандарти регулювання фінансового ринку. Правові норми регулювання фінансового ринку і розвитку його інфраструктури.	1	0,2
3	Поняття та класифікація фінансового посередництва. Оцінка системи інфраструктури фінансового ринку в Україні, інформаційно-аналітичних інститутів, саморегулювних організацій, Національної депозитарної системи в Україні.	2	0,2
4	Процентні ставки та їх структура. Оцінка відсотку за кредит. Аналіз майбутньої та поточної вартості фінансових інструментів. Практичне застосування концепції вартості грошей у часі.	1	0,2
5	Ризик та ціна капіталу. Оцінка ціноутворення на фінансовому ринку. Модель оцінки капітальних активів (МОКА). Оцінка	1	0,2

	моделі арбітражного ціноутворення.		
6	Фондовий ринок. Оцінка дохідності облігації. поточної дохідності акції, моделі Гордона. Оцінка дивідендного доходу. Застосування методів фундаментального та технічного аналізу ринку цінних паперів	2	0,2
7	Ринок похідних цінних паперів. Оцінка тенденцій функціонування, розвитку ринку похідних цінних паперів, спостереження за ринковими характеристиками похідних цінних паперів.	1	0,2
8	Грошовий ринок і ринок банківських позичок. Оцінка ефективності управління грошовим обігом, регулювання портфеля паперів емісійного банку, управління державним боргом.	1	0,2
9	Валютний ринок. Аналіз валютного арбітражу. Оцінка ризику збитків від зміни обмінних курсів при конверсійних операціях.	1	0,2
10	Фондова біржа та біржові операції. Аналіз результатів біржових торгів і діяльності фондових бірж, застосування інструментарію обчислення фондових середніх і фондових індексів.	2	0,2
11	Фундаментальний і технічний аналіз. Оцінка тенденцій функціонування і розвитку ринку цінних паперів, спостереження за ринковими характеристиками цінних паперів.	1	0,2
	Разом	14	2

4.3. Теми лабораторних занять

Не передбачені навчальним планом.

4.4. Самостійна робота

Сучасна освіта будується, насамперед, на формування у майбутніх спеціалістів у сфері фінансів, банківської справи та страхування необхідних компетентностей, серед яких важливою є здатність до самостійної роботи, тому, під час вивчення курсу «Фінансовий ринок» поряд з аудиторними заняттями підвищена увага приділяється організації і проведенню самостійної роботи.

Метою самостійної роботи є активізація засвоєння студентами теоретичних знань, формування навичок творчого опрацювання навчального матеріалу для підготовки до контрольних заходів та застосування у подальшій роботі. Самостійна робота студентів повинна стимулювати прагнення до наукового пошуку, створювати умови для професійного зростання та самовдосконалення.

Зміст самостійної роботи з курсу «Фінансовий ринок» полягає у:

- опрацюванні студентами матеріалу лекцій, які були прочитані напередодні з використанням рекомендованої базової і додаткової літератури;
- опрацювання студентами розділів програми, які не висвітлюються на лекціях;
- розв'язання завдань-прикладів, які виносяться для додаткового домашнього опрацювання матеріалу з тем курсу;

- підготовки додаткового матеріалу у вигляді стислої доповіді з проблемних питань дисципліни для обговорення під час лекційних та практичних занять з використанням сучасних інформаційних технологій;
- підготовки до поточного та підсумкового контролю, іспиту.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	3	4,8
2	Законодавче регулювання фінансового ринку	8	12,1
3	Поняття та класифікація фінансового посередництва	8	10,1
4	Процентні ставки та їх структура	8	12
5	Ризик та ціна капіталу	8	12
6	Фондовий ринок	8	12
7	Ринок похідних цінних паперів	9	12
8	Грошовий ринок і ринок банківських позичок	8	11
9	Валютний ринок	9	10
10	Фондова біржа та біржові операції	3	10
11	Фундаментальний і технічний аналіз	6	5
	Разом	78	112

Перелік питань для самостійної роботи

1. У яких випадках використовують техніку розрахунку простих і складних відсотків?
2. Яка різниця між категоріями «ціна цінного папера» і «ціна капіталу»?
3. Які ризики враховують при розрахунку ціни капіталу (рівня процентної ставки)?
4. Назвіть фінансові ризики, що пов'язані із цінними паперами.
5. Чому на українському ринку корпоративних цінних паперів об'єм випусків акцій значно більший за об'єм випуску облігацій?
6. Назвіть основні моделі оцінки реальної поточної вартості найбільш популярних фінансових інструментів.
7. Сутність теорії ефективного портфеля Г. Марковіца.
8. Основа моделі МОКА.
9. Назвати основні параметри портфеля цінних паперів та охарактеризувати їх.
10. З якими ринками пов'язаний грошовий ринок?
11. З яких складників формується попит на гроші?
12. Які фактори впливають на пропозицію грошей?
13. Які об'єкти та суб'єкти формують грошовий ринок?
14. Які фактори впливають на кон'юнктуру грошового ринку?
15. Розподілити інструменти грошового ринку за ступенем ліквідності, терміновості, прибутковості. Дати їм характеристику.
16. У чому полягають спільні та відмінні риси облікового, валютного і міжбанківського ринку?

17. Які є інструменти облікового ринку? Розкрити їх особливості обертання на вітчизняному ринку.

18. Сутність онкольного і вексельного кредитів, спільні риси та відмінності між ними. Який із цих кредитів найбільш поширений в Україні?

19. Яким чином формуються засоби міжбанківського ринку?

20. З якими банківськими операціями пов'язані міжбанківські депозити?

21. Що є основним джерелом формування банківських кредитів?

22. Назвати основні напрямки використання засобів міжбанківського ринку. Яким чином ці засоби використовуються в Україні?

23. Яким чином взаємопов'язані поточна ставка за міжбанківськими кредитами, облікова ставка конкретного банку за виданими позиками та офіційна облікова ставка Центрального банку?

24. Які елементи включає світова валютна система?

25. Які функції виконує валютний ринок?

26. Основні суб'єкти валютного ринку, їх функції. Які суб'єкти ринку відносять до активних учасників і які до пасивних?

27. Які методи котирування існують у світовій практиці?

28. На які типи поділяють валюту за ступенем конвертованості?

29. Яка різниця між частково конвертованою валютою і кліринговою?

30. Які операції, що пов'язані з рухом іноземної валюти, відносять до поточних і які до операцій, що пов'язані з рухом капіталу?

31. Які види валютних курсів використовують на валютному ринку при укладанні угод купівлі-продажу валюти?

32. Чим відрізняється крос-курс від спот-курсу, форвард від ф'ючерса? Поясніть їх переваги та недоліки.

33. Назвати і надати характеристику основним інструментам фінансового ринку. Назвіть ті, що діють на вітчизняному валютному ринку.

34. Що таке валютний арбітраж, які є його види?

35. На які види поділяють валютний ринок за суб'єктами?

36. Що таке валютне регулювання, його поширені методи. Які органи в Україні здійснюють регулювання на валютному ринку? Які методи валютного регулювання використовує Національний банк України у своїй політиці?

37. Які види режимів валютних курсів використовують Центральні банки в процесі регулювання національної економіки?

38. Суть ринку капіталів та його відмінність від грошового ринку.

39. Хто є основними учасниками ринку капіталів?

40. Що таке банківський кредит і які є основні джерела формування банківських кредитних ресурсів?

41. Які функції на кредитному ринку виконує банківська система?

42. Яка різниця між поточним і капітальним державним боргом?

4.5. Індивідуальні завдання

Для студентів заочної форми навчання – виконання контрольної роботи згідно Методичним вказівкам до виконання контрольної роботи з дисципліни «Фінансовий ринок» для студентів заочної форми навчання зі спеціальності 6.030508 «Фінанси і кредит» / Укл. І.Г. Пахомова– Запоріжжя: ЗНТУ, 2015.- 30с.

5. Методи навчання

Навчальний процес у Запорізькому національному технічному університеті здійснюється за кредитно-модульною технологією – моделі організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні двох складових: модульної технології навчання та кредитів (залікових одиниць) і охоплює зміст, форми та засоби навчального процесу, форми контролю навчальної діяльності студента в процесі аудиторної та самостійної роботи.

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

6. Методи діагностики знань

Контроль знань студентів з дисципліни «Фінансовий ринок» ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання. Рейтингова система оцінювання – це система визначення якості виконаної студентом усіх видів аудиторної та навчальної роботи та рівня набутих ним знань та вмінь у межах навчальних модулів шляхом оцінювання в балах результатів цієї роботи під час поточного та підсумкового контролю, з наступним приведенням рейтингової оцінки в балах та оцінки за традиційною національною шкалою, шкалою ECTS.

Для визначення рейтингової оцінки курс дисципліни «Фінансовий ринок» поділяється на 2 основних модуля, у межах яких розподілені теми. Ступінь вивчення студентами кожної теми дисципліни контролюється наведеними нижче методами під час аудиторних занять за п’ятибальною системою

оцінювання, тестуванням за підсумками вивчення тем у межах кожного основного модулю, проведення підсумкового оцінювання.

Види поточного контролю під час проведення аудиторних занять:

1. Рішення практичних завдань-прикладів під час опрацювання матеріалу з теми на лекційних та практичних заняттях.

2. Самостійне рішення завдань-прикладів, які виносяться для додаткового домашнього опрацювання матеріалу щодо проблемних питань з теми лекційних занять.

3. Опитування з питань попередніх занять, які логічно пов'язані з темою поточного лекційного та практичного заняття для кращого засвоєння базового матеріалу з дисципліни.

4. Самостійна підготовка додаткового матеріалу у вигляді стислої доповіді-реферату з проблемних питань дисципліни для обговорення під час лекційних та практичних занять.

Для студентів заочної форми навчання: захист контрольної роботи, розв'язання задач, тестування.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Сутність і значення фінансового ринку для розвитку економіки. Необхідність і передумови створення фінансового ринку в Україні.

2. Чим відрізняються функції фінансового ринку від принципів? Які принципи взяті за основу розвитку вітчизняного фінансового ринку?

3. Які є основні суб'єкти фінансового ринку? Яку роль вони виконують на ринку?

1. Які є основні функції фінансових ринків і які учасники ринків їх виконують? З якою метою виділяють конкретні функції?

2. За якими ознаками класифікують фінансові ринки? Яка із ознак формує його сегменти?

3. Чим відрізняється сегментований фінансовий ринок від інтегрованого?

4. На які категорії поділяють фінансові інструменти?

5. Дайте характеристику основним властивостям фінансових активів.

6. У чому полягають відмінності між інструментами позики та інструментами власності?

7. На які види поділяють фінансові інструменти за терміном обігу?

8. Назвіть основні фінансові інститути та їх види діяльності на фінансовому ринку.

9. Які види сегментів фінансового ринку формують його структуру?

10. Дайте характеристику сучасним процесам, які відбуваються на вітчизняному фінансовому ринку і сприяють його інтеграції в міжнародне співтовариство.

11. Дати визначення поняттю «регулювання фінансового ринку» з обґрунтуванням мети регулювання.

12. Які є рівні та форми регулювання фінансового ринку?

13. Назвати сфери фінансового ринку, що обов'язково регулюються державою, НКЦПФР і Національною комісією з регулювання ринків фінансових послуг.

14. Визначити важелі непрямого втручання держави у регулювання фінансового ринку.

15. Які моделі регулювання фінансового ринку існують у світі?

16. З якою метою державні органи України досліджують законодавче регулювання фінансового ринку розвинутих країн?

17. З якими міжнародними фінансовими організаціями співпрацюють вітчизняні фінансові організації?

18. Сутність внутрішнього регулювання фінансового ринку України.

19. Дати визначення саморегулівним організаціям і вказати, які завдання вони виконують на фінансовому ринку.

20. Чим відрізняється банківський нагляд від регулювання банківської діяльності?

21. Сутність превентивних заходів регулювання банківської діяльності. Яка різниця між превентивними і протекційними заходами?

22. Які принципи Базельського комітету з банківського нагляду?

23. Яку роль та які функції на фінансовому ринку виконують фінансові посередники?

24. Назвіть основні фінансові інститути, які виконують функції фінансових посередників на всіх сегментах фінансового ринку.

25. На які групи поділяють фінансових посередників залежно від обслуговування учасників ринку та від укладання і виконання угод з фінансовими інструментами?

26. Які принципи побудови комерційних банків існують у світовій практиці?

27. Які банки існують в українській фінансово-банківській системі?

28. Які банківські об'єднання мають право в Україні створювати банки і яка різниця між цими об'єднаннями?

29. Які ви знаєте небанківські фінансово-кредитні інститути і які причини зумовили зростання їх ролі на фінансовому ринку?

30. Основні форми діяльності небанківських кредитних інститутів на фінансовому ринку.

31. Назвати основні види похідних цінних паперів і визначити причини появи та розвитку їх.

32. Які переваги та недоліки форвардних контрактів?

33. У чому полягає різниця між ціною поставки, форвардною ціною та ціною форвардного контракту?

34. Чим відрізняється форвардна угода від ф'ючерсної? Порівняйте стратегії хеджування ф'ючерсними і форвардними контрактами. Наведіть приклади.

35. У чому полягають відмінності між форвардною та поточною процентними ставками?

36. Яку роль відіграє клірингова палата в торгівлі ф'ючерсними контрактами?
37. У чому полягає система маржі і для чого вона призначена?
38. Що таке опціон? Які його особливості та характеристики?
39. Чим відрізняється опціон «кол» від опціону «пут», американський опціон від західноєвропейського?
40. Які переваги мають опціонні контракти? Основні відмінності між опціонами та варантами, ф'ючерсними та опціонними контрактами.
41. Які є види своп-контрактів, переваги та недоліки їх? З якою метою укладаються відсоткові та валютні свопи?
42. Яку мету ставлять корпорації, коли беруть участь в угодах своп?
43. Яку роль відіграють комерційні банки на ринку угод своп?
44. Які основні причини появи та розвитку ринку АДР в Україні та світі?
45. У чому полягають відмінності між чистим процентним і базисним свопами?
46. За якими ознаками класифікують фондовий ринок? У чому полягають відмінності між публічним і приватним розміщенням цінних паперів?
47. Основні тенденції розвитку фондового ринку в Україні та у світі.
48. Назвати основні принципи і функції фондового ринку. Що вони визначають?
49. Охарактеризувати суб'єктів фондового ринку. Які цілі вони реалізують на ринку?
50. Назвати найпоширеніші операції національного фондового ринку. Яка відмінність між ними?
51. Основні види професійної діяльності на фондовому ринку.
52. Які складові на фондовому ринку включає діяльність з організації торгівлі?
53. Що включає професійна діяльність з торгівлі цінними паперами?
54. Яка діяльність з торгівлі цінними паперами не відноситься до професійної?
55. Яка сума статутного капіталу дозволяє торговцям цінними паперами провадити андеррайтинг?
56. Назвати конкретні функції учасників фондового ринку, які займаються професійною діяльністю.
57. Проведення яких заходів на вітчизняному фондовому ринку забезпечить його удосконалення?
58. Що таке фондова біржа, які функції вона виконує та які цінні папери можуть бути об'єктом угод на фондовій біржі?
59. Охарактеризувати стан біржової торгівлі цінними паперами в Україні. Назвіть найпоширеніші індекси позабіржового ринку цінних паперів.
60. З якою метою здійснюється реєстрація випуску цінних паперів і яка організація має право реєструвати їх випуск в Україні?
61. Сутність біржових індексів, їх види та обмеження у використанні. Дайте характеристику українським фондовим індексам.

62. Що таке рейтинг фондового ринку? Які є групи об'єктів рейтингових оцінок фінансового ринку?

63. Що таке біржовий ринок? Характерні риси біржової торгівлі на світовому фінансовому ринку.

64. Які біржі існують у світовій практиці за правовим статусом і за станом розвитку? Які біржові системи використовують у розвитку фондових бірж?

65. Яке значення має фондова біржа для розвитку економіки держави?

66. Дайте характеристику фондовим індексам, які використовуються для оцінювання активності вітчизняного фінансового ринку.

7. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою.

Під час змістовного модульного контролю враховують наступні види робіт:

Проведення змістовного модульного контролю з дисципліни «Фінансовий ринок»

Найменування завдань	Кількість балів	Загальна кількість балів
8 тестів	5	40
1 задача	20	20
правильне визначення 5 термінів	5	25
семінарські заняття	15	15
Підсумок	x	100

Підсумкова оцінка за семестр визначається як середня двох підсумкових контролів за перший та другий змістовних модулів.

Поточний контроль з теми під час проведення аудиторних занять оцінюються за п'ятибальною шкалою. Підсумковий контроль у вигляді заліку з питань всіх тем проводиться під час контрольних тижнів.

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою.

Підсумковий контроль визначається як середня двох контролів за перший та другий змістовні модулі.

Поточний контроль проводиться за наступною схемою:

Розподіл балів, які отримують студенти при поточному оцінюванні знань(залік)

Поточне тестування та самостійна робота										Середня сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	100
11	23	23	21,5	21,5	21	21	20	19,5	18,5	

T1, T2 ... T10 – теми змістовних модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
85-89	B	добре
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Навчально-методичне забезпечення

1. Комплект завдань для проведення вхідного контролю.
2. Комплект завдань для проведення поточного контролю.
3. Комплект завдань для підсумкового контролю.

4. Конспект лекцій з дисципліни “Фінансовий ринок” для студентів спеціальності 6.03050801 “Фінанси і кредит” напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання (Частина 1) / Укл. І.Г. Пахомова– Запоріжжя: ЗНТУ, 2015.- 82 с.

5. Конспект лекцій з дисципліни “Фінансовий ринок” для студентів спеціальності 6.03050801 “Фінанси і кредит” напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання (Частина 2) / Укл. І.Г. Пахомова– Запоріжжя: ЗНТУ, 2015.- 80с.

6. Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни “Фінансовий ринок” для студентів спеціальності 6.030508 “Фінанси і кредит” денної та заочної форм навчання / Укл. І.Г.Пахомова– Запоріжжя: ЗНТУ, 2015.- 78с.

7. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни “Фінансовий ринок ” для студентів заочної форми навчання зі спеціальності 6.030508 “Фінанси і кредит” / Укл. І.Г. Пахомова– Запоріжжя: ЗНТУ, 2015.- 30с.

8. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Фінансовий ринок» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем бакалавр зі спеціальності 6.03050801 «Фінанси і кредит» денної форми навчання / Укл. І.Г. Пахомова– Запоріжжя: ЗНТУ, 2015.- 70с.

9 Рекомендована література

9.1. Базова

1. Еш С.М. Фінансовий ринок: [Навч.посібник, 2-ге вид.] / С.М. Еш. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 528 с.
2. Маслова С.О., Опалов О.А. Фінансовий ринок: [Навч.посібник]. / С.О. Маслова, О.А. Опалов. - К.: Каравела, 2003. - 344с.
3. Буренин А.Н. Рынок ценных бумаг и производных финансовых инструментов:[Учебное пособие]. / А.Н. Буренин.- М. Науч.-тех.общество им. С.И.Вавилова, 2009.- 418 с.
4. Колісник М.К., Маслак О.О., Романів Є.М. Фінансовий ринок: [Навч. посіб]. / М.К. Колісник, О.О. Маслак, Є.М. Романів. — Л.: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004.- 118 с.
5. Калина А.В., Кошечев О.О. Фондовый рынок: [Навч. посібник для дистанційного навчання]. / К.: Вид-во «Університет «Україна», 2006.- 478 с.
6. Пасічник В.Г., Акіліна О.В. Ринок цінних паперів: [Навч. посіб.]. / — К.: Центр навч. літ., 2005. -522 с.
7. Смолянська О.Ю. Фінансовий ринок: [Навчальний посібник]. / Київ: Центр навчальної літератури, 2005.-384 с.
8. Мозговий О.М. Фондовый рынок: [Навч.-метод. посіб. для самоств. вивч. дисц.]. /— К.: КНЕУ, 2001.- 604 с.
9. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006 р. за N 3480-IV // Відомості Верховної Ради України, 2006, №31, ст. 268 зі змінами та доповненнями в редакції від 08.10.2010 р. № 2601-VI.
10. Закон України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)» // Відомості Верховної Ради України, 2001, N 21, ст. 103 із змінами та доповненнями.
11. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» 30.10.1996 № 448/96-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1996, N 51, ст. 292 зі змінами та доповненнями.
12. Закон України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні» від 10.12.1998 р. за №710/ВР зі змінами та доповненнями. В редакції Закону № 2393-VI від 01.07.2010 // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, N 38, ст.505.
13. Закон України «Про фінансові послуги і державне регулювання ринку фінансових послуг» від 12 липня 2001 р. за №2664-III (Зі змінами, внесеними згідно з Законами [N 485-IV](#) від 06.02.2003, ВВР, 2003, N 14, ст.104; [N 3201-IV](#) від 15.12.2005, ВВР, 2006, N 13, ст.110.

9.2. Допоміжна

14. Эрлих Анна. Технический анализ товарных и финансовых рынков: [Навч. посібник]. / Анна Эрлих. - М.: ИНФРА-М, 2006. - 173 с.
15. Бешелев С.Д., Гурвич Ф.Г. Математико-статистические методы экспертных оценок: [Навч. посібник]. / 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Статистика, 2000.

16. Вісник кредитних спілок: Інформаційний бюлетень Національної асоціації кредитних спілок України. - К., 2006. - С 30.
17. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси: [Навчальне видання]. / О.Д. Василик, К.В. Павлюк - К.: Вища школа. - 2006. - 384 с
18. Васюренко О.В. Банковская система в условиях трансформации финансового рынка: [Навч. посібник]. / О.В. Васюренко. - Х.: АОЗТ "ХарМос", 2005. - 38 с.
19. Васюренко О.В. Менеджмент кредитних операцій у комерційних банках: [Навч. посібник]. / О.В. Васюренко. - Харк. держ. екон. ун-т. - Х.: РВП "Оригінал", 2006. - 71 с.
20. Гольцберг М.А. Акционерные товарищества. Фондовая биржа. Операции с ценными бумагами: [Навч. посібник]. / М.А. Гольцберг. - К.: Текст, 2002. - 94 с.
21. Гойко Л.М. Организация финансового рынка: [Навч. посібник]. / Л.М. Гойко. - К.: Будівельник, 2006, - 300 с.

10. Інформаційні ресурси

22. Аналітичні дані щодо розвитку фондового ринку [Електронний ресурс] / Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua/fund/analytics>. – Назва з екрану.
23. Інформаційна довідка щодо розвитку фондового ринку України протягом січня-грудня [Електронний ресурс]: аналітичні дані щодо розвитку фондового ринку. – Режим доступу: <http://www.ssmc.gov.ua/fund/analytics>
24. Новини Української Асоціації Інвестиційного Бізнесу [Електронний ресурс]: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.uaib.com.ua/news/weekly>.

11. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

11.1. Рубіжний контроль № 1

1. Сутність і значення фінансового ринку для розвитку економіки. Необхідність і передумови створення фінансового ринку в Україні.
2. Чим відрізняються функції фінансового ринку від принципів? Які принципи взяті за основу розвитку вітчизняного фінансового ринку?
3. Які є основні суб'єкти фінансового ринку? Яку роль вони виконують на ринку?
3. Які є основні функції фінансових ринків і які учасники ринків їх виконують? З якою метою виділяють конкретні функції?
4. За якими ознаками класифікують фінансові ринки? Яка із ознак формує його сегменти?
5. Чим відрізняється сегментований фінансовий ринок від інтегрованого?
6. На які категорії поділяють фінансові інструменти?
7. Дайте характеристику основним властивостям фінансових активів.
8. У чому полягають відмінності між інструментами позики та

інструментами власності?

9. На які види поділяють фінансові інструменти за терміном обігу?

10. Назвіть основні фінансові інститути та їх види діяльності на фінансовому ринку.

11. Які види сегментів фінансового ринку формують його структуру?

12. Дайте характеристику сучасним процесам, які відбуваються на вітчизняному фінансовому ринку і сприяють його інтеграції в міжнародне співтовариство.

13. Дати визначення поняттю «регулювання фінансового ринку» з обґрунтуванням мети регулювання.

14. Які є рівні та форми регулювання фінансового ринку?

15. Назвати сфери фінансового ринку, що обов'язково регулюються державою, НКЦПФР і Національною комісією з регулювання ринків фінансових послуг.

16. Визначити важелі непрямого втручання держави у регулювання фінансового ринку.

17. Які моделі регулювання фінансового ринку існують у світі?

18. З якою метою державні органи України досліджують законодавче регулювання фінансового ринку розвинутих країн?

19. З якими міжнародними фінансовими організаціями співпрацюють вітчизняні фінансові організації?

20. Сутність внутрішнього регулювання фінансового ринку України.

21. Дати визначення саморегулівним організаціям і вказати, які завдання вони виконують на фінансовому ринку.

22. Чим відрізняється банківський нагляд від регулювання банківської діяльності?

23. Сутність превентивних заходів регулювання банківської діяльності. Яка різниця між превентивними і протекційними заходами?

24. Які принципи Базельського комітету з банківського нагляду?

25. Яку роль та які функції на фінансовому ринку виконують фінансові посередники?

26. Назвіть основні фінансові інститути, які виконують функції фінансових посередників на всіх сегментах фінансового ринку.

27. На які групи поділяють фінансових посередників залежно від обслуговування учасників ринку та від укладання і виконання угод з фінансовими інструментами?

28. Які принципи побудови комерційних банків існують у світовій практиці?

29. Які банки існують в українській фінансово-банківській системі?

30. Які банківські об'єднання мають право в Україні створювати банки і яка різниця між цими об'єднаннями?

31. Які ви знаєте небанківські фінансово-кредитні інститути і які причини зумовили зростання їх ролі на фінансовому ринку?

32. Основні форми діяльності небанківських кредитних інститутів на

фінансовому ринку.

33. Назвіть проблеми, що пов'язані з розвитком факторингових послуг в Україні та пропозиції щодо їх вирішення.

34. Назвіть фінансові контрактні інститути, що діють на фінансовому ринку України.

35. Чим відрізняється корпоративний інвестиційний фонд від пайового?

36. Якими суб'єктами в Україні представлена накопичувальна система недержавного пенсійного забезпечення?

11.2. Рубіжний контроль № 2

1. Назвати основні види похідних цінних паперів.

2. Які переваги та недоліки форвардних контрактів?

3. У чому полягає різниця між ціною поставки, форвардною ціною та ціною форвардного контракту?

4. Чим відрізняється форвардна угода від ф'ючерсної? Порівняйте стратегії хеджування ф'ючерсними і форвардними контрактами.

5. У чому полягають відмінності між форвардною та поточною процентними ставками?

6. Яку роль відіграє клірингова палата в торгівлі ф'ючерсами?

7. У чому полягає система маржі і для чого вона призначена?

8. Що таке опціон? Які його особливості та характеристики?

9. Чим відрізняється опціон «кол» від опціону «пут», американський опціон від західноєвропейського?

10. Які переваги мають опціонні контракти? Основні відмінності між опціонами та варантами, ф'ючерсними та опціонними контрактами.

11. Які є види своп-контрактів, переваги та недоліки їх? З якою метою укладаються відсоткові та валютні свопи?

12. Яку мету ставлять корпорації, коли беруть участь в угодах своп?

13. Яку роль відіграють комерційні банки на ринку угод своп?

14. Які основні причини появи та розвитку ринку АДР в Україні та світі?

15. У чому полягають відмінності між чистим процентним і базисним свопами?

16. За якими ознаками класифікують фондовий ринок? У чому полягають відмінності між публічним і приватним розміщенням цінних паперів?

17. Основні тенденції розвитку фондового ринку в Україні та у світі.

18. Назвати основні принципи і функції фондового ринку.

19. Охарактеризувати суб'єктів фондового ринку. Які цілі вони реалізують на ринку?

20. Назвати найпоширеніші операції національного фондового ринку. Яка відмінність між ними?

21. Основні види професійної діяльності на фондовому ринку.

22. Які складові на фондовому ринку включає діяльність з організації торгівлі?

23. Що включає професійна діяльність з торгівлі цінними паперами?

24. Яка діяльність з торгівлі цінними паперами не відноситься до професійної?

25. Яка сума статутного капіталу дозволяє торгівцям цінними паперами провадити андеррайтинг?

26. Назвати конкретні функції учасників фондового ринку, які займаються професійною діяльністю.

27. Проведення яких заходів на вітчизняному фондовому ринку забезпечить його удосконалення?

28. Що таке фондова біржа, які функції вона виконує та які цінні папери можуть бути об'єктом угод на фондовій біржі?

29. Охарактеризувати стан біржової торгівлі цінними паперами в Україні. Назвіть найпоширеніші індекси позабіржового ринку цінних паперів.

30. З якою метою здійснюється реєстрація випуску цінних паперів і яка організація має право реєструвати їх випуск в Україні?

31. Сутність біржових індексів, їх види та обмеження у використанні. Дайте характеристику українським фондовим індексам.

32. Що таке рейтинг фондового ринку? Які є групи об'єктів рейтингових оцінок фінансового ринку?

33. Що таке біржовий ринок? Характерні риси біржової торгівлі на світовому фінансовому ринку.

34. Які біржі існують у світовій практиці за правовим статусом і за станом розвитку? Які біржові системи використовують у розвитку фондових бірж?

35. Яке значення має фондова біржа для розвитку економіки держави?

36. Дайте характеристику фондовим індексам, які використовуються для оцінювання активності вітчизняного фінансового ринку.

37. Сутність котирування на біржі. Які є види котирування?